

Nionde roten, tomt 44

Kvarteret Göta kanal

Tjugoandra roten 1637–57v

Tolfte roten 1657h–1679

Spannmålgatans norra sida

sträckan Torggatan – Östra

Hamnen

Börge Schrifuers gård

1637–38

Carl Olufsson diäkne

1641

Jon murmästare

1642–44, änkan 1645

Bryggaren Jöns Jönsson

1646–57, hans änka *Gunilla (Hansdotter) i Böö*

1667, 1675–78 M1676: 1 tomt Gustavi tomtöreslängd 1670, ej bebyggd 1671: *Gunilla i Böö*, utfattig, en liten stuga uppsatt på tomten, 1672–81 1 tomt.

Jon eller Jöns i Böö ersattes i accislängderna 1649–51 av hustrun *Gunilla Hansdotter*, oftast kallad *Gunilla i Böö*. Den 4.5.1659 fordrade vördig herr *Anders Svenonius, pastor i Skepplanda*, sal *Jöns Jönsis* änka i Böö hustru *Gunilla*. Själv krävde hon i samma rätt – kämnärsrätten – den 19.10.1660 *hustru Karin Jon Arvids* för öl. En *Gunilla Hansdotter* klagade vid kämnärsrätten 1668 på sin syster *Ingeborg Hansdotter* och hennes blivande man *Anders Jonsson*, som arvingar till en hustru *Gunilla Hansdotter* nämnes i en bouppteckning 1691:540–41 *Johan Segolsson, Anders Tätting* och *Amund Jonssons* barn.

Det är okänt, hur gården kom i *besökaren Johan Christopherssons* ägo. Den 13.2.1696 skedde laga uppbud på visitören *Johan Christopherssons* hus och gård. Den är i tomtöreslängden 1696 skriven på hans änka. Hon pantsatte gården 1698, då den sades vara belägen på Spannmålgatan mellan *Petter Bööks* gård i väster och *skepparen Anders Larsson Holms* gård i öster (AIIb:4, 32.3.1698). Enligt en bouppteckning 1702 (1702:116) skulle *besökaren Johan Christopherssons* änka *Ingeborg Olufsdotter* gifta om sig med *båtekarlen Börge Eriksson* och avvittrade därför barnen *Elin, Ingrid, Christopher* och *Oluf*.

Peder Hansson (Frossberg)

nämnes 1705 som ägare i tomtöreslängden. Denne *Peder Hansson Frossberg* (begr. D 9.4.1719) hade en bror *handelsmannen Oluf Frossberg*, vilken enligt *Vänersborgs RR* den 12.12.1724 var i skyldskap med bönderna *Anders Hansson i Fråsstad* och *Åsaka socken Oluf Hansson* i samma socken var den senares systerson. *Per Frossberg* gjorde 14.3.1712 bouppteckning efter sin avlidna

hustru *Ingrid Persdotter*. I 1715 års skattningslängd värderades hans tomt till 210, huset till 200 och löseegendomen till 400 d smt. Köpmannen Per Hansson Frossberg och hans hustru *Kerstin Hansdotter* betalade vardera enligt upphandlingslängden 1717 4.16 d smt och han dessutom för tobak. 1720 var Kerstin Hansdotter änka. 1722 värderades avlidne Per Hansson Frossbergs arvingars gård på Spannmålgatan mellan klockgjutare Petter Böök i väster och båtekarlen Anders Holms i öster

Per Hansson Frossbergs dotter *Gunilla Frossberg* var gift med *handlanden Jockum Christian Brandenburg* (begr. 22.8.1735 D). Joakim Brandenburg undertecknade i samband med bodelningen tillsammans med Oluf Frossberg dennes uppgjorda inventarium över sin sal broder Pehr Hansson Frossbergs egendom, som upptog hus och gård beläget på Spannmålgatan emellan klockgjutaren Herr Petter Böök å västra och båtskepparen Anders Holm å östra, 1722 värderades fastigheten på magistratens befallning till 700:- sedan huset i samband med eldsvådan den 28.11.1721 efter order nedrevs. Skuld till dottern Gunilla efter hennes sal mor 600:-. I en skrivelse i samband med delningen talade Kerstin Hansdotter om sin f.d. man Pehr Hansson Frossberg, om styvdottern Gunilla Frossberg och hennes farbroder och förmyndare handelsmannen Oluf Frossberg (4.33v, bou 32.10.1741). 1725 omtalas Joakim Brandenburg som ägare av 1 och 1/3 tomt (se också Berg I:2, 49). Den 31.10.1737 uppbjöds avlidne Jockum Brandenburgs gård på Spannmålgatan, som för skuld skulle säljas på auktion.

Joakim Brandenburgs son *Joakim* (se nedan) var enligt brev 23.3.1736 omyndig och hade förmyndarna *Arvid Böök* och *skepparen Mikael Pettersson* (EIIb:14). Arvid Böök skrev den 3.1. och 27.9.1738 (EIIb:13) ang. bevakandet av sin pupill framlidne Joakim Christian Brandenburgs sons arvsrätt i sin avlidna faders fadersyster Välborna fru *Gertrud von Schevens* sterbhus i Stockholm. Hon hade varit gift med kungl. *polske agenten Georg Bernhard von Scheven*. Farfadern var avlidne *Joakim Brandenburg i Strahlsund* Joakim Christian Brandenburg var bror till *ryttmästaren Baltzer H Brandenburg* och till handelsmannen *Jürgen Bernhard Brandenburg i Strahlsund*. Fästerns testamente var daterat Stockholm 21.3.1737. Arvingar var också avlidne brorsonen *Albert Brandenburgs* barn, änkan *Maria Dorotea von Scheven* gift med avl *Caspar Nettelblad*, *Gertrud Anna von Scheven* och *Catarina Elisabeth von Scheven*. Joakim Christian Brandenburgs moder Madame *Maria Modéen* hade skänkt sängkläder till den omyndige sonen Joakim, som nu var hos farbrodern, varför sängkläderna återfordrades men änkan Gunilla hävdade, att det var hennes avlidne man, som erhållit dem.

12.12.1738 omtalas auktionsskillingen för *slaktaren Börge Becks* och J Brandenburgs änkors försålda egendom och deras obetalda skatter. J Brandenburgs änkas konkurs avgjordes 4.7.1739.

Visitör Simon Ahlbom

(se 9.24) uppbjöd den 4.6.1744 hus och gård på Spannmålgatan, som varit avl. borgaren Joakim Brandenburg tillhörigt, som han på offentlig auktion inropat den 16.5.1738 för 452 d 24 öre smt (Den 9.4.1736 hade egendomen värderats till 533 d smt). Han står i tomtöreslängden 1745 för gården. Samma summa nedsatte 1744 hustru Gunilla Brandenburg som bördeskillning för sin son *J Brandenburgs* (senare grosshandlare, se nedan) räkning för hennes avlidne mans av besökaren Simon Ahlbom på auktion inropade gård. Simon Ahlbom uppgav försöket att köpa gården och bosatte sig i stället 9.24.1750–75 nämnes denna tomt *skepparen Jockum Brandenburgs änkas ödetomt*.

Murmästare Johan Gottlieb Günther

lät den 4.12.1775 första gången uppbjuda en i stadens norra del och dess femte kvarter vid Spannmålgatan emellan herr rådmän Carl Habichts å västra och handelsman Lindahls å östra sidan varande tomter, belägen ödetomt, före detta tillhörig avlidna Fru Gunilla Brandenburg, som mästare Günther köpt av änkefru Brandenburgs son *grosshandlaren i Stockholm Joakim Brandenburg* för 280 d smt den 8.5.1775. 30-penning 9 d 10 2/3 öre.

Östra delen av 9.44

Tore (Toll) Kock 1654–60 Begr. 26.2.1670

Anders Persson 1660

Carl Olufsson 1660–61

Per Carduansmakare 1660–61

Per Olsson skeppare

kallad *Per Albo* 1663, 1666, änkan 1667

Jacob båtsman 1666

Nils Hansson 1667

Mauritz Mauritzsson 1668

Olof Bruce kopparslagare

1668–74 ej i M1676

Gustavi tomtöreslängd 1670, ej bebyggd, 1671–81: 2 tomter.

Per Olofsson Ahlbos änka *Christensia Olofsdotter* gifte om sig med kopparslagare Olof Bruce. Den 5.7.1669 och 21.11.1672 tvistade hon i rätten med sin bror *Arvid Olofsson* om några Per Olofsson Ahlbos på sjöresa kvarlåtna saker samt om en skuld Arvid Olofsson hade till henne. Vid det senare tillfället förebar Arvid Olofssons hustru, att hennes man ej hade varit i Frankrike efter Per Olofssons död och därför inte hade kunnat skaffa inventarium. Hustru Christensia Olofsdotter skulle få dela arvet efter Per Olofsson med sina barn och alldeles vara skuldfri till dess Arvid Olofsson kunde skaffa inventarium.

Olof kopparslagare hade 1670 instämt *Lars Bengtsson karduansmakare* till kämnärsrätten. Lars Bengtsson skulle ha skällt honom för att vara en rymmare och bönhasare, som uppfört sig så i Borås, att han inte tordes återvända till den, som hade lärt honom i hantverket. Olof kopparslagare hade i gengäld kallat Lars Bengtsson för tjuv och dennes hustru för hora. Lars Bengtsson menade, att det var bönhaseri att lägga blyringar i kopparkittlar, som Olof Kopparslagare hade gjort. 8.2.1671 fordrade *Jonas Olofsson Ekequist* kopparslagaren Olof Pedersson Bruce på resterande betalning 24 rdr för en bryggpanna. Ungefär samtidigt agerade Olof Persson Bruce i ett injuriemål mot Berge Göthersson kopparslagare, som hade kallat honom en skälm. Den 10.10.1672 var han instämd av Peder Andersson, eftersom han hade mottagit koppar att bearbeta men inte lämnat tillbaka den i tid.

Den 17.11.1678 beslöts det, att eftersom kopparslagaren Olof Bruces hustrus barn i hennes förra äktenskap med Peder Olofsson Ahlbo hade tillförsäkrats 300 d smt arv i det fasta vid arvsförflyttningen den 5.12.1672, så förbehölls de rätten till det fasta före alla andra. Den 22.10.1684 utsågs värde-

ringsmän till den gård, där Peder Olufsson Ahlbos änka Chredentia Olufsdotter bodde, eftersom den avsatts till barnens fädernesarv.

Uppenbarligen har i 1696 års tomtöreslängd de två tomter sammanblandats, som Olof Pedersson Bruce står antecknad för i Gustavi tidigare tomtöreslängder 1671–81. Den överst i längden stående bör vara den västligaste, som ägdes av *löjtnant Åberg*. Den östligaste tillhörde ”Kerstin Olsdotter”, som troligen är identisk med Per Ahlbos och Olof Bruces änka Christentia eller Chredentia Olofsdotter.

Västra delen av 9.44

Den västligaste tomten såldes den 8.7.1697 av salig löjtnant Åbergs änka *Margareta Johansdotter* för 170 rdr kurant till *båtegillesåldermannen Anders Larsson Holm*, uppbud 23.8.1697. Den sades då vara belägen mellan Johan besökares änka i väster och Johan Perssons änka (d.v.s. Christentia Olofsdotters svärdotter).

Anders Holms tomt värderades 1715 till 210 d smt, huset till 480 och lösejendomen till 490 d smt.

Båtekarlen Anders Holms hustru anges 1717 heta *Elin Larsdotter*, båda betalade enligt upphandlingslängden 4.16 d smt skatt och *Peter Andersson båtedräng* betalade båtsmanspengar.

De enda arvingarna efter Anders Larsson Holms första hustru *Ingrid Larsdotter* – vid arvskiftet 9.10.1721 kallad Elin – var hennes avlidna dotter Kerstin Larsdotters barn med *stadsmusikanten Henrik Leiditz*. Till sin andra hustru *Karin Andersdotter* och hennes barn testamenterade Anders Holm den 12.12.1722 all sin egendom. När han avled 1725 (bou 3.7. detta år) var han omgift med *Christina Hemmingsdotter*. Han efterlämnade gård på Spannmålgatan mellan sal. Per Hansson Frossberg i väster och Erik Timmermans änka i öster. Christina H. gifte om sig med *sjötullsvaktmästare Magnus Friberg* (gift 1/ *Maria Larsdotter*, efter vilken bouppteckning gjordes 27.4.1726). Bouppteckningen efter Magnus Friberg själv den 20.4.1732 upptar hus och gård på Spannmålgatan, värd 600 d smt (Berg II:5–6, 155 och II:3–4, 361). Sonen i första ä. *Sven* född D i september 1725 fick 1740 bördsbrev att lära skräddaryrket

Den 10.4.1738 pantsatte båtskeppar Anders Holms änka Christina Hemmingsdotter till kommerserådinnan Birgitta Sahlgren sin gård på Spannmålgatan mellan handlaren Flybach och Per Homans änka.

Den 26.2.1696 lät *timmermannen Magnus (Ericsson) Berg* uppbjuda hus och gård på Spannmålgatan, som han köpt av änkan hustru Kerstin Hemmingsdotter Friberg den 31.1.1739 för 640 d smt jämte diskretion 20 d smt. Redan den 29.4.1740 ägde bouppteckning rum efter enrulleringsbåtsman Magnus Berg. Han efterlämnade änkan *Annika Eriksdotter* och sonen den blivande *snickaren Erik Magnusson Berg* (född 1733, bördsbrev 1753) och ägde hus och tomt på Spannmålgatan mellan handl. Jonas Flybach i öster och visitören Simon Ahlbom i väster, 640 d smt. Tomtöreslängden 1745 talar om ostindiefararen Magnus Bergs änka. Den fortsatta ägarelängden är följande:

1755–65 *sadelmakare Dehio*

1775 *Fabrikören Lendal (Lindahl)* i Alingsås.

1785 *Murmästare Gottlieb Günther* (se ovan)

1785–90 omtalas murmästare Gottlieb Günthers *tvenne* tomter med bodar Tillhörde 1800–07 *snickaren Elias Claesson*.

Slaktaremästare Peter Gustaf Bauer, burskap 20.6.1806, död barnlös 23.6.1813. Ägde (bou 19.7.1815) hus och tomt på Spannmålgatan nummer 44 i nionde roten, 2000 rdr bco. Blev slutligen ålderman. Hans släkt var bosatt utrikes. Gift med *Maria Rakel Keltz*, död barnlös 10.8.1834. Hon gifte om sig med *slaktareålderman Rudolf Kittendorff*, änklings efter henne enligt hennes bou 20.10.1834 (där kallad *Kihlsens*). I det inbördes testamentet skrev hon sig *Kööls*. Ägde stenhus med tomt nummer 44 i nionde roten 3333:16 rdr bco. Hade två fosterdöttrar *Rakel Scheel*, gift med *slaktaremästare Peters*, och *Catarina Scheel* (Berg II:1–2, 178 och Berg II:5–6, 354).